

HR-2006-1017-A – Rt-2006-735

INSTANS:	Norges Høyesterett – Dom.
DATO:	2006-06-13
DOKNR/PUBLISERT:	HR-2006-1017-A – Rt-2006-735
STIKKORD:	Trygderett. Erstatningsrett. Hovedårsakslæren.
SAMMENDRAG:	En betjeningsleder i Oslo Sporveier ble utsatt for en ulykke på arbeidsplassen. I tiden etterpå var han plaget av hodepine, smerter i en skulder og hukommelses- og konsentrasjonsproblemer. I vurderingen av mannens krav på dekning av utgifter til legehjelp og legemidler kom Høyesterett til at et vilkår for å få dekket utgiftene etter folketrygdloven § 5-25 første ledd 1 punktum er at disse hovedsakelig eller i det vesentlige skyldes yrkesplager.
SAKSGANG:	Trygderetten – Borgarting lagmannsrett LB-2004-28944 - Høyesterett HR-2006-1017-A, (sak nr. 2005/1537), sivil sak, anke.
PARTER:	Staten v/ Rikstrygdeverket (Regjeringsadvokaten v/ advokat Christian H. P. Reusch) mot A (advokat Kjell Inge Ambjørndalen – til prøve).
FORFATTER:	Støle, Utgård, Tjomslund, Matningsdal, Gjølstad.

Premisser

(1)

Dommer **Støle**: Saken gjelder krav om dekning av utgifter til legehjelp og legemidler etter folketrygdloven § 5-25 om stønad ved yrkesskade. Hovedspørsmålet er hvilket krav til rettslig årsakssammenheng som gjelder etter bestemmelsen.

(2)

A ble ansatt i Oslo Sporveier i 1983 og fikk etter hvert lederansvar som betjeningsleder. Den 18. desember 1998 ble han utsatt for en ulykke på arbeidsplassen. Utskrift av journalen fra legevakten samme dag viste at A hadde opplyst at han hadde falt av stolen og vært borte i ca. ti minutter etter å ha fått elektrisk støt i venstre fot. Han klaget over vondt i hodet, litt tåkesyn og prikkinger i venstre kroppshalvdel. Vurderingen fra undersøkende lege var at han hadde fått elektrisk støt fra vanlig nettspenning, at det ikke var mistanke om noen alvorlig skade og at han kunne reise hjem, men at han burde ta kontakt dersom han opplevde mer uttalte symptomer. Han fikk med et hodeskadeskjema. A ble sykmeldt 21. desember 1998 og har etter dette ikke vært i arbeid.

(3)

I melding til Folketrygden 11. januar 1999 opplyste A blant annet at han ulykkesdagen hadde sittet og arbeidet på pc, og at han hadde fått støt gjennom foten da han kom for nær en uisolert del av en skadet elektrisk ledning. Dette førte til at han falt ned fra stolen og slo hodet mot et skap. Han besvimte og en kollega fikk vekket ham etter ca. ti minutter. A opplyste at han fortsatt var plaget av hodepine og tåkesyn.

(4)

På grunnlag av opplysningene godkjente trygdekontoret 27. januar 1999 skaden som yrkesskade med hjemmel i folketrygdloven § 13-3 . Skadens art ble her angitt som « støt venstre fot/hjernerystelse ». Som følge av ulykken ble A 12. februar 2001 innvilget 100 prosent uførepensjon, og den 9. oktober 2001 ble han gitt uførepensjon etter reglene ved yrkesskade. Vedtaket ble truffet i medhold av folketrygdloven § 3-30 og § 12-18 , og innebar at hele uførheten ble ansett å skyldes den tidligere godkjente yrkesskaden. A søkte også om menerstatning ved yrkesskade etter folketrygdloven § 13-17 , men denne søknaden ble avslått av trygdemyndighetene – et avslag som ble endelig ved Trygderettens vedtak 1. november 2002.

(5)

I februar/mars 2002 fremsatte A krav om stønad til legemidler og behandling etter folketrygdloven § 5-25 , jf. § 13-2 . Dette gjaldt utgifter av en type som han inntil da hadde fått refundert. Kravet utgjorde samlet ca. kr 3.500 og fordelte seg på egenandeler til henholdsvis primærlege, spesialistundersøkelser og legemidler, samt kjøregodtgjørelse i forbindelse med legebek. Trygdekontoret avslø kravet 27. november 2002, og vedtaket ble stadfestet av fylkestrygdekontoret 28. juli 2003. Begrunnelsen var at det ikke var årsakssammenheng mellom yrkesskaden og behandlingsbehovet. I trygdekontorets oversendelsesbrev til fylkestrygdekontoret het det at det var lagt til grunn at « det ikke er mest nærliggende eller mest sannsynlig årsakssammenheng mellom den klagende parts nåværende plager og yrkesskaden som inntraff 18.12.98.» Ved Trygderettens kjennelse 21. november 2003 ble fylkestrygdekontorets vedtak stadfestet. Kjennelsen ble truffet i medhold av trygderettsloven § 21 tredje ledd, hvoretter grunngeving kan unnlates dersom retten enstemmig finner det klart at anken ikke kan føre frem. Trygderetten tilføyde likevel at den i det alt vesentlige sluttet seg til den begrunnelse som var gitt i vedtaket.

(6)

A brakte Trygderettens kjennelse inn for Borgarting lagmannsrett, som 7. september 2005 avsa dom (LB-2004-28944) med slik domsslutning:

« 1. Trygderettens kjennelse er ugyldig.

2. Partene bærer hver sine saksomkostninger for lagmannsretten. »

(7)

Lagmannsretten mente at As nåværende plager var et resultat av samvirkende årsaker, at skaden uten ulykken ikke ville blitt så omfattende som den er blitt, og at ulykken var en nødvendig medvirkende årsak til behandlingsbehovet. Årsakskravet etter folketrygdloven § 5-25 ble antatt å være i samsvar med det retten så som et trygderettslig utgangspunkt eller en hovedregel: ansvarsfordeling. Grunnlaget for opphevelsen var altså at Trygderettens kjennelse etter lagmannsrettens oppfatning var bygget på en uriktig forståelse av årsakskravet.

(8)

Staten v/ Rikstrygdeverket har anket til Høyesterett. Anken gjelder rettsanvendelsen og bevisbedømmelsen. Saken står for Høyesterett i det alt vesentlige i samme stilling som for lagmannsretten. To sakkyndige vitner, som forklarte seg for lagmannsretten, har avgitt skriftlige erklæringer til bruk for Høyesterett.

(9)

Den ankende part – *staten v/ Rikstrygdeverket* - har i korte trekk anført:

(10)

Folketrygdloven § 5-25 regulerer vilkårene for rett til full dekning som særfordel ved yrkesskade i forbindelse med stønad til helsetjenester. Betydningen av dette er at folketrygden dekker pasientens godkjente egenandel som et tillegg til den stønad som normalt ytes i henhold til bestemmelsene i lovens kapittel 5. Følgende vilkår må være oppfylt:

1. Det må foreligge en yrkesskade/yrkessykdom.
2. Det må foreligge årsakssammenheng mellom behandlingsbehovet og yrkesskaden.
3. Legehjelpen/legemiddelet må være stønadsberettiget etter de alminnelige stønadsbestemmelsene i kapittel 5.

(11)

Når det gjelder vilkår nr. 2, aksepterer staten at det foreligger faktisk årsakssammenheng for så vidt som lagmannsretten har lagt til grunn at behandlingsbehovet på grunn av As nåværende plager er et resultat av samvirkende årsaker, at ulykken var en nødvendig medvirkende årsak, samt at skaden uten ulykken ikke ville blitt så omfattende som den er blitt. Staten reiser således ikke innsigelser knyttet til om de legeundersøkelser som det konkrete kravet i saken gjelder, er behandlingsrelevant i forhold til bestemmelsen i § 5-25 . Når dette ikke har vært problematisert fra statens side, er det fordi man ønsker at Høyesterett skal ta stilling til hvilket årsakskrav som gjelder.

(12)

Men lagmannsretten har grepet feil ved avgjørelsen av om kravet til rettslig årsakssammenheng er oppfylt. Når den har tatt utgangspunkt i at det i yrkesskadetrygden gjelder en hovedregel om fordeling ved samvirkende årsaker, har dette ikke forankring i relevante rettskilder. Det er hovedårsakslæren som gjelder som den klare hovedregel, jf. også Rt-2005-495 vedrørende folketrygdloven § 13-4 andre ledd bokstav d om yrkessykdom. Problemstillingen er derfor om det for den enkelte yrkesskadebestemmelse – i dette tilfelle retten til stønad etter § 5-25 - er grunnlag for å fravike hovedårsakslæren.

(13)

Ordlyden gir støtte for at det ikke gjelder et fordelingsprinsipp som årsakskrav, jf. uttrykket « full dekning ». Hvert kjøp av behandling og medisin må vurderes selvstendig med hensyn til årsakskravet. Det vil være en tilfeldig fordel dersom retten til stønad ved yrkesskade etter bestemmelsen utløses også hvis behandlingsbehovet bare i mindre grad kan tilskrives yrkesskaden. En utvidelse av dekningsområdet etter folketrygdloven må tilligge lovgiver.

(14)

At en av flere samvirkende årsaksfaktorer kan sies å være utløsende, sier bare noe om rekkefølgen i årsaksrekken. Trygderettspraksis både før og etter folketrygdloven av 1997 viser at det er lagt til grunn et hovedårsakskrav etter § 5-25 , tilsvarende som for praksis etter § 13-3 og § 13-4 .

(15)

Hovedårsaken til As nåværende behandlingsbehov – og dermed for de utgifter til legehjelp og legemidler som kravet gjelder – er ikke yrkesskaden, men hans tidligere sykehistorie. Denne viser at de fleste plagene har opptrådt lenge før ulykken. Det er en svakhet ved de fremlagte spesialisterklæringer at legene ikke synes å ha vært kjent med As sykehistorie, og i hvert fall ikke har drøftet betydningen av denne. Noen organisk hjerneskade er ikke funnet, noe som fremgår av

begrunnelsen for avslaget på søknaden om menerstatning ved yrkesskade. Man kommer i det hele ikke utenom at spørsmålet om årsakssammenheng mellom selve ulykken og utgiftene til behandling må vurderes selvstendig og på nytt også når det foreligger et tidligere vedtak om godkjenning som yrkesskade etter folketrygdloven § 13-3 . Vedtak etter denne bestemmelsen er typiske massevedtak og treffes raskt. At ulykken er godkjent som yrkesskade etter § 13-3 , er ikke bindende i forhold til en etterfølgende vurdering av årsakskravet etter § 5-25 . Det er et vilkår at det er tilstrekkelig årsakssammenheng mellom ulykken og de skadene man nå ønsker behandlet, og ulykken må være hovedårsak.

(16)

Staten v/ Rikstrygdeverket har nedlagt slik påstand:

- « 1. Staten v/ Rikstrygdeverket frifinnes.
2. Staten v/ Rikstrygdeverket tilkjennes sakens omkostninger for lagmannsrett.
3. Saksomkostninger for Høyesterett tilkjennes ikke. »

(17)

Ankemothparten – A - har i korte trekk anført:

(18)

Lagmannsrettens dom er riktig i resultatet, men bare delvis med hensyn til begrunnelsen. A er enig med staten i at det ikke gjelder et fordelingsprinsipp som årsakskrav i yrkesskadetrygden. Prinsipielt gjelder han gjeldende at det ikke er et vilkår for stønad ved yrkesskade etter folketrygdloven § 5-25 at ulykken er hovedårsaken til de plager han søker behandling for, og som utgiftskravet knytter seg til. Grunnvilkåret – at skaden skyldes en arbeidsulykke og derfor regnes som yrkesskade – er avgjort ved den tidligere godkjenning etter § 13-3 , og skal derfor ikke vurderes på nytt. Det som skal vurderes etter § 5-25 , er bare spørsmålet om konkret årsakssammenheng mellom behandlingen/utgiftene og yrkesskaden.

(19)

Staten har ikke bestridt at det foreligger faktisk årsakssammenheng, jf. tilslutningen til lagmannsrettens syn på ulykken som en nødvendig medvirkende årsak. Dette er da også lagt til grunn av samtlige spesialister som har avgitt uttalelse til trygdemyndighetene. Ved vurderingen av kravet til rettslig årsakssammenheng må ulykkeshendelsens rettslige betydning vurderes på bakgrunn av dens konkrete konsekvenser. Dersom statens argumentasjon om den underliggende sårbarhet tas til følge, vil dette innebære at store grupper får et svakere vern enn formålet med yrkesskadebestemmelsene tilsier.

(20)

Det er ikke riktig at praksis etter § 5-25 bygger på hovedårsakslæren. Årsakskravet etter § 5-25 kan heller ikke vurderes isolert, men må ses i sammenheng med de øvrige yrkesskadebestemmelsene. Det foreligger en omfattende praksis fra Trygderetten som viser at hovedårsakslæren ikke har vært anvendt, jf. « tua og lasset"-begrunnelsen i saker etter folketrygdloven § 12-18 . Rt-2005-495 om passiv røyking gjaldt menerstatning og forholdet til yrkessykdom etter § 13-4 . Dommen har ikke overføringsverdi til vår sak.

(21)

Der hvor en av flere samvirkende årsaksfaktorer kan identifiseres som den utløsende årsak, vil denne alltid være relevant årsak. I vår sak er det enighet om at ulykken og yrkesskaden var det som utløste

det behandlingsbehov som utgiftene knytter seg til, og A har ikke vært i arbeid etter ulykken. Hadde ulykken ikke inntruffet, ville han ikke hatt utgiftene.

(22) Subsidiært anføres at også om det etter § 5-25 gjelder et vilkår om yrkesskaden som hovedårsak, så er kravet oppfylt etter en konkret vurdering.

(23) A har nedlagt slik påstand:
« 1. Borgarting lagmannsretts dom av 07.09.05, domsslutningen punkt 1, stadfestes.
2. A tilkjennes sakens omkostninger for lagmannsrettens behandling. »

(24) **Jeg er kommet til** at Trygderettens kjennelse må oppheves, men på et annet rettslig grunnlag enn det lagmannsretten har bygget på.

(25) Av det som tidligere er gjengitt om lagmannsrettens avgjørelsesgrunnlag og partenes anførsler, vil det ha fremgått at det er enighet mellom partene om å legge følgende faktum til grunn: As nåværende plager – hodepine, smerter i en skulder og hukommelses- og konsentrasjonsproblemer – er et resultat av samvirkende årsaker, og ulykken var en nødvendig medvirkende årsak til plagene. Uten ulykken ville skaden ikke blitt så omfattende som den er blitt. Videre vil det ha fremgått at staten ikke ønsker å problematisere spørsmålet om de utgifter som er krevd dekket – herunder egenandeler ved to spesialistundersøkelser – kan sies å inngå som ledd i en medisinsk behandling.

(26) Staten bestrider altså ikke at det foreligger faktisk årsakssammenheng mellom skaden og de plager som A har, eller at utgiftskravet gjelder behandling som er egnet til å bote på plagene. Jeg legger dette til grunn.

(27) Innledningsvis bemerker jeg at det ikke kan oppstilles et rettslig årsakskrav som er allment gjeldende, og som er felles for erstatningsretten og for trygderetten. Jeg finner det videre klart at det ikke er rettskildemessig grunnlag for det utgangspunktet som lagmannsretten har tatt om at det i yrkesskadetrygden som hovedregel gjelder en fordelingslære. Dette er også partene enige om. Men jeg kan heller ikke se at Høyesterett har foranledning til i denne saken å ta standpunkt til hvorvidt det generelt i forhold til folketrygdlovens ytelser ved yrkesskade er grunnlag for å oppstille et utgangspunkt om hovedårsakslæren som årsaksprinsipp.

(28) Folketrygdloven § 5-25 første ledd lyder:

« Ved en skade eller sykdom som regnes som yrkesskade etter kapittel 13, ytes det full dekning for nødvendige utgifter til legehjelp, tannlegehjelp, fysikalsk behandling og legemidler, spesielt medisinsk utstyr og forbruksmateriell, og hensiktsmessige hjelpemidler som kan bote på følgene av skaden. »

- (29) Bestemmelsen i tredje ledd inneholder en forskriftshjemmel, som ikke har vært benyttet.
- (30) Den praktiske konsekvensen av at det gis « full dekning » av de nevnte utgifter er at pasienten også får dekket utgifter til egenandeler til legehjelp og legemidler etter de alminnelige bestemmelsene om stønad til helsetjenester i lovens kapittel 5 – § 5-4 og § 5-14 - eventuelt rett til bidrag etter § 5-22 . Samlet utgjør dette hva man kan betegne som yrkesskadefordelen etter § 5-25 , jf. § 13-2 .
- (31) Spørsmålet i saken er hvilket krav til rettslig årsakssammenheng som gjelder etter § 5-25 . Eller mer presist: Er det erstatningsrettens lære om en samvirkende årsak som en nødvendig betingelse for skadens inntreden som skal anvendes – en modifisert betingelseslære i samsvar med Rt-1992-64 - eller er det grunnlag for å oppstille et krav om kvalifisert årsakssammenheng – en hovedårsakslære.
- (32) Jeg tar utgangspunkt i bestemmelsens ordlyd. Uttrykket « full dekning » har jeg allerede kommentert. Dette sier ikke noe om hvilket årsaksprinsipp som gjelder. Når det gjelder uttrykket « som regnes som yrkesskade », er det vist til kapittel 13. I vår sak er det i første rekke § 13-3 som har betydning. Som det fremgår av saksfremstillingen, traff trygdemyndighetene allerede i 1999 vedtak om å godkjenne arbeidsulykken som yrkesskade etter denne bestemmelsen. Dermed foreligger en nødvendig forutsetning for å få dekket utgifter etter § 5-25 . Men derav følger ikke at enhver utgift til behandling og legemidler kan kreves dekket. Det kreves at utgiftene gjelder behandling eller legemidler som « kan bøte på følgene av skaden ». Kravet til rettslig årsakssammenheng må bero på en tolkning av dette uttrykket.
- (33) Etter mitt syn må det følge av lovens system – herunder sammenhengen mellom § 13-3 og § 5-25 - at grunnvilkåret om at det må foreligge yrkesskade må legges til grunn ved den etterfølgende fortløpende vurdering av om det er tilstrekkelig årsakssammenheng mellom utgifter til behandling og skaden. Det er ikke grunnlag for å ta opp til fornyet vurdering om den skade som allerede er godkjent som yrkesskade, skal regnes som yrkesskade. Tilbake blir da den konkrete vurderingen av om den aktuelle behandlingen kan « bøte på følgene av skaden ». Jeg innskyter at staten – selv om den har fremholdt at det må foreligge årsakssammenheng mellom den konkrete behandling og yrkesskaden – i beskjeden grad har bidratt til å avklare om årsakskravet konkret er oppfylt i dette tilfellet. Dette aspektet ved saken kommer jeg tilbake til, men ser nå først på det mer generelle spørsmålet om hvilket årsakskrav som gjelder.
- (34) Høyesterett har ikke tidligere tatt standpunkt til spørsmålet. Betydningen av avgjørelsen i saken om passiv røyking i Rt-2005-495 kommer jeg tilbake til.
- (35) Forarbeidene gir begrenset veiledning. Av Ot.prp.nr.29 (1995-1996) om ny lov om folketrygd side 68 fremgår at bestemmelsen var ment å avløse § 2-7 i folketrygdloven av 1966. Denne hadde i første ledd første punktum en tilsvarende bestemmelse som gjeldende lovs § 5-25 første ledd første punktum. Paragrafen var utformet etter mønster av Trygdlovutvalgets forslag til § 13-27, jf. NOU 1990:20 om forenklet folketrygdlov side 51, men motivene kaster ikke lys over vår problemstilling.

(36)

I Rikstrygdeverkets rundskriv til § 5-25 , sist endret 22. november 2005, er det gitt enkelte kommentarer til de særlige regler som gjelder ved yrkesskade etter folketrygdloven kapittel 5. Om bestemmelsen i § 5-14 om viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr heter det blant annet:

« I henhold til § 5-25 er det et krav at det skal foreligge årsakssammenheng mellom den godkjente yrkesskaden/yrkessykdommen og behovet for bruk av legemidlet. Den godkjente yrkesskaden/yrkessykdommen må være den mest sannsynlige årsak til behandlingsbehovet.

...

Når det gjelder § 5-25 , må det vurderes om det er yrkesskaden som nødvendiggjør behovet for legemidlet. Det må være sannsynliggjort at yrkesskaden er årsak til dagens behov. Dersom det er tvil om det foreligger årsakssammenheng mellom yrkesskaden og behovet for legemidlet skal saken forelegges rådgivende lege for uttalelse. »

(37)

For øvrig fremgår at vedtaket kan gis gyldighet for inntil ett år, men at legemiddelkontoret kan fatte vedtak som er gyldig for mer enn ett år dersom lidelsen er av varig karakter.

(38)

Heller ikke rundskrivet gir nevneverdig veiledning for vår problemstilling. Det tales om et årsakskrav, men dette glir nokså uformidlet over i et *beviskrav*. Denne manglende stringens med hensyn til å sondre mellom årsakskrav og beviskrav gjør seg også gjeldende for Trygderettens praksis.

(39)

Ettersom bestemmelsen i gjeldende folketrygdlov § 5-25 første ledd første punktum var en videreføring av § 2-7 første ledd første punktum i loven av 1966, vil Trygderettspraksis også etter den gamle loven være relevant. Partene har for Høyesterett fremlagt en rekke avgjørelser både etter disse bestemmelsene og etter andre yrkesskadebestemmelser i folketrygdloven. Av de avgjørelser som går på utgifter til behandling, gjelder de langt fleste § 5-25 i loven av 1997.

(40)

Ankemotparten har påberopt avgjørelser truffet etter folketrygdloven § 12-18 andre ledd om fastsettelse av en særskilt uføregrad for den del av uførheten som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom. Det er vist til at Trygderetten her har anvendt en argumentasjon om « tua og lasset », at det altså ikke er anvendt et hovedårsaksprinsipp, og at dette må få betydning også for tolkningen av § 5-25 . Jeg er imidlertid på dette punkt enig med staten i at praksis i disse sakene må ses i sammenheng med at en fordeling er forankret direkte i lovteksten, og at avgjørelsene ikke har overføringsverdi til vår sak.

(41)

Når jeg skal søke å sammenfatte hovedinntrykket av Trygderettens praksis, kan det være grunn til å fremheve følgende:

(42)

Avgjørelsene inneholder i liten grad en nærmere analyse av hvilket krav til rettslig årsakssammenheng som anvendes. Dertil kommer at det som nevnt er et nokså gjennomgående trekk ved premissene at det tilsynelatende ikke skilles klart mellom årsakskrav og beviskrav. I mange tilfeller fremgår det av den utdypende begrunnelsen i premissene at det er spørsmålet om beviskravet er oppfylt, som har vært

omtvistet. Men vanligere er at det benyttes standarduttrykk som « mest sannsynlig eller mest nærliggende » eller lignende – en uttrykksmåte som peker i retning av anvendelse av beviskrav, men som etter sammenhengen for øvrig *kan* innebære anvendelse av et kvalifisert årsakskrav. I andre avgjørelser igjen er det benyttet uttrykk som « i hovedsak », « av vesentlig betydning », og her må det etter mitt syn være innholdet i årsakskravet det siktes til. Jeg tilføyer at det er svært få eksempler på at Trygderetten eksplisitt har anvendt et fordelingsprinsipp eller en modifisert betingelseslære. Samlet sett er jeg enig med staten i at praksis gjennomgående er best forenlig med at Trygderetten bygger på et kvalifisert krav til rettslig årsakssammenheng, eller om man vil, en hovedårsakslære.

- (43) Når det gjelder rettspraksis, er det Rt-2005-495 om passiv røyking som er av størst interesse. Saken gjaldt krav om menerstatning etter folketrygdloven § 13-17 . Spørsmålet i saken var om en kvinne som hadde fått lungekreft etter i lengre tid både å ha røykt selv og ha vært utsatt for passiv røyking under arbeid, hadde krav på godkjenning av sykdommen i sin helhet som yrkesskade, jf. folketrygdloven § 13-4 andre ledd. Høyesterett kom til at godkjenning av yrkessykdom som yrkesskade etter denne bestemmelse bokstav d ikke bygger på erstatningsrettens betingelseslære. Med særlig vekt på Trygderettens praksis ble det lagt til grunn at yrkesrelatert påvirkning i utgangspunktet må være hovedårsak til yrkessykdommen for at denne skal godkjennes som yrkesskade fullt ut. Men til fordel for trygdede og under nærmere angitte forutsetninger kan det likevel skje en fordeling på yrkesrelatert påvirkning og annen påvirkning.
- (44) Betydningen av dommen er klart nok ikke begrenset til krav om menerstatning etter folketrygdloven § 13-17 . Spørsmålet er om premissene for tolkningen av § 13-4 andre ledd bokstav d har overføringsverdi til vår problemstilling knyttet til tolkningen av § 5-25 jf. § 13-3 . Jeg mener at det må besvares bekreftende og bemerker:
- (45) Selv om Trygderettens praksis etter § 5-25 er mindre entydig enn det som var tilfelle for avgjørelser etter § 13-4 andre ledd bokstav d, er praksis som nevnt best forenlig med at det er lagt til grunn et kvalifisert årsakskrav. Det er videre det fellestrekk at forarbeidene viser at lovgiver tok sikte på å videreføre praksis – i vår sak fra § 2-7 i folketrygdloven av 1966, samt at rundskriv fra Rikstrygdeverket har vært oppfattet som et uttrykk for en hovedårsakslære. Endelig nevner jeg at det i dommen er fremhevet at hensynene bak kravene til årsakssammenheng i erstatningsretten er forskjellige fra de hensyn som ligger til grunn for trygdelovgivningen, og at en anvendelse av det erstatningsrettslige årsaksprinsipp vil innebære en utvidelse av yrkesskadetrygdens dekningsomfang som hører under lovgiver. Jeg viser til Rt-2005-495 , avsnittene 60, 61 og 65.
- (46) Ankemotparten har fremhevet at reelle hensyn taler for at det ikke bør oppstilles et kvalifisert årsakskrav for yrkesskadetytelser. Det anføres at formålet med yrkesskadetrygden tilsier at arbeidstakere sikres et sterkt vern, og at dette tilsier at en må foreta en praktisk tilnærming med hovedvekten på de praktiske konsekvenser av ulykken. Jeg kan imidlertid ikke se at reelle hensyn entydig trekker i en bestemt retning i forhold til det som er problemstillingen i saken.
- (47) Jeg er blitt stående ved at folketrygdloven § 5-25 første ledd første punktum må forstås slik at det er et vilkår for å få dekket utgifter at behandlingen hovedsakelig eller i det vesentlige skyldes yrkesskadeplager. Det gjelder med andre ord et hovedårsaksprinsipp. Men jeg finner grunn til å

bemerke at Trygderetten i sin alminnelighet ved praktisering av årsakskravet her synes å ha sett hen til karakteren av de stønadskrav som behandles, og det er etter mitt syn ikke foranledning til at Trygderetten skal legge om denne praksis i mer restriktiv retning.

(48)

Denne saken gjelder konkret krav om dekning av egenandeler og kostnader i forbindelse med undersøkelser hos to spesialister og to konsultasjoner hos fastlegen i den forbindelse. Undersøkelsene hos spesialistene synes å gjelde innhenting av erklæringer til bruk ved søknaden om menerstatning i anledning yrkesskaden. Det kunne derfor – slik jeg ser det – reises spørsmål om dette er utgifter til behandling. Staten har imidlertid akseptert at det gjelder undersøkelser som også har betydning for behandlingen av ankemotpartens lidelser. Når dette først legges til grunn, kan jeg ikke se det annerledes enn at også behandlingsformålet med undersøkelsene i hovedsak må knytte seg til yrkesskaden som er foranledningen til undersøkelsene. Jeg mener derfor at årsakskravet må anses oppfylt for så vidt gjelder de to spesialistundersøkelsene og de tilknyttede konsultasjoner hos fastlegen.

(49)

Ankemotparten har også krevd dekning for egenandelen til enkelte medisiner. Ingen av partene har gått nærmere inn på hva slags medisiner det her er tale om og hvilken tilknytning disse måtte ha til henholdsvis yrkesskaden og ankemotpartens øvrige lidelser. Ut fra de opplysninger som foreligger, legger jeg – i tråd med trygdemyndighetenes syn – til grunn at det gjelder medisin som benyttes til behandling av lidelser som både skyldes ankemotpartens yrkesskade og andre årsaker, uten at yrkesskaden i denne sammenheng kan anses som hovedårsaken.

(50)

A, som har hatt fri sakførsel for Høyesterett, har krevd saksomkostninger for lagmannsretten. Etter det resultat jeg er kommet til, bør kravet tas til følge. Oppgaven lyder på samlet kr 154.876, hvorav kr 137.225 utgjør sakær inklusive merverdiavgift, og jeg legger den til grunn.

(51)

Jeg stemmer for slik dom:

1. Lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, stadfestes.
2. I saksomkostninger for lagmannsretten betaler staten v/ Rikstrygdeverket til A 154.876 – etthundreogfemtifiretusenåttehundreogsyttiseks – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.

(52)

Dommar **Utgård**: Eg er i det hovudsaklege og i resultatet einig med førstvoterande.

(53)

Dommer **Tjomsland**: Likeså.

(54)

Dommer **Matningsdal**: Likeså.

(55)

Dommer **Gjølstad**: Likeså.

(56)

Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

dom:

- 1. Lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, stadfestes.*
- 2. I saksomkostninger for lagmannsretten betaler staten v/ Rikstrygdeverket til A 154.876 – etthundreogfemtifiretusenåttehundreogsyttiseks – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.*

Sist oppdatert 27. september 2013